

Aplanar les corbes: per un canvi profund en l'ús de l'espai i el temps en la nostra societat.

Miquel Nadal, Secretari Executiu de la FIA

“En el nostre dia a dia i des de fa molt de temps hi ha moltes altres corbes, algunes molt pronunciades, que són un gran llast per a la nostra economia i benestar, i que assumim com inevitables.”

Vivim moments d'incerteses. Molts tenim la sensació -la certesa?- que aquesta crisi de la Covid-19, quan hagi passat, canviarà moltes coses en les nostres vides, tant a nivell col·lectiu com personal, però no sabem ni quines, ni com, ni a quin ritme. A risc d'equivocar-me molt, en les línies que segueixen m'atreveixo a suggerir alguns canvis que poden tenir lloc com a conseqüència d'aquest cataclisme i que poden suposar una transformació profunda i positiva en el funcionament de la nostra economia i societat.

S'ha parlat molt aquestes últimes setmanes de la necessitat *d'aplanar la corba* per combatre les conseqüències de la Covid-19. La idea és que com que hi ha limitacions en la capacitat hospitalària, sobre tot de llits d'UCI, cal intentar que els ingressos de malats greus siguin al més esglaonats possible, evitant pics que podrien col·lapsar el sistema sanitari i disparar el nombre de morts. És un concepte que el conjunt de la ciutadania ha entès, i això està facilitant l'efectivitat del confinament.

Malauradament, no ens adonem, en canvi, que en el nostre dia a dia i des de fa molt de temps hi ha moltes altres corbes, algunes molt pronunciades, que són un gran llast per a la nostra economia i benestar i que assumim com inevitables. Són corbes que tenen a veure amb la forma com ens organitzem, com consumim o com ens movem, per citar només alguns exemples, i que suposen un enorme malbaratament de recursos econòmics, socials i mediambientals; són corbes que ara, amb la Covid-19 i les seves conseqüències, tenim l'oportunitat *d'aplanar* de forma important en benefici de tots.

Si alguna cosa ha demostrat aquesta crisi és que en moments extrems les societats -totes- valoren la salut per sobre de tot. I un dels efectes que segurament perduraran és el que ara s'anomena *distanciament social*, és a dir, la necessitat de mantenir una certa distància entre persones per tal d'evitar una propagació massiva de contagis. És una precaució que obligarà a evitar aglomeracions en espais reduïts i que tindrà un impacte important sobre activitats vitals per a la nostra economia, des de l'organització del treball i de l'oci, fins a la mobilitat, especialment a les ciutats.

“Recuperar l'ús generalitzat del transport públic serà sens dubte un dels grans reptes a mesura que es vagi retornant a un escenari de normalització.”

Fixem-nos en el transport públic, per exemple. L'ús del metro o de l'autobús ha caigut en picat a totes les ciutats del món els últims dos mesos, en part degut al confinament massiu que s'ha decretat, però en part també perquè hi ha hagut usuaris que han preferit mitjans de transport individuals (des del cotxe a la bici o el patinet) per reduir el risc de contagi.

Recuperar l'ús generalitzat del transport públic serà sens dubte un dels grans reptes a mesura que es vagi retornant a un escenari de normalització; però sembla clar, també, que degut al *distanciament social* caldrà trobar una *nova normalitat* en el seu ús; una *nova normalitat* que eviti els pics de les hores punta (amb ocupacions que eren superiors al 100%) i on, en canvi, es fixi un límit d'ocupació màxima, diguem del 60%-70% (és un supòsit), per tal d'acotar el risc de contagis massius.

Com fer-ho? Una primera opció seria augmentar la oferta disponible. Però aquesta no es una solució realista, ni sensata. Els pressupostos públics no estan per més dispendis i, a més, això suposaria consolidar una capacitat que després seria difícil d'amortitzar. No té sentit.

L'alternativa possible i raonable és esponjar la demanda i fer-la més uniforme en el temps (ja sigui al llarg del dia, de la setmana o de l'any). És a dir, l'objectiu ha de ser *aplanar la corba* i aprofitar així el fet que abans del Covid-19 la ocupació mitjana del transport públic a moltes ciutats del món no era superior al 50%, el que vol dir que hi ha un marge important per satisfer la demanda sense necessitat d'augmentar (significativament)

l'oferta. Mataríem així dos ocells d'un tret: aconseguiríem un ús més segur (es respectaria el *distanciament social*) i més eficient del servei de transport públic.

“Per tal que aquests *aplanaments* siguin possibles calen canvis importants en el funcionament en àmbits clau de la nostra societat; el més profund, sens dubte, en els hàbits i horaris de feina.”

Si mirem més enllà, és fàcil adonar-se que aquest *aplanament de la corba* es pot donar en molts altres àmbits on caldrà també evitar aglomeracions. Per què hem de coincidir tots a les mateixes hores al gimnàs, quan gran part del dia està semi buit? Per què hem de saturar les pistes d'esquí –i les carreteres que hi porten- dissabtes i diumenges quan la resta de la setmana estan desertes? Per què molts dels hotels del país –no només els de la costa- estan al 100% de la seva capacitat a l'agost i tanquen molts dels altres mesos de l'any? Les ineficiències i pèrdues que tot això genera són evidents.

Per tal que aquests *aplanaments* siguin possibles calen canvis importants en el funcionament en àmbits clau de la nostra societat; el més profund, sens dubte, en els hàbits i horaris de feina. Si volem distribuir millor la demanda d'oci o de mobilitat caldrà anar cap a uns horaris més flexibles en el treball, que no concentrin la major part de l'activitat en una franja horària molt limitada com passa en l'actualitat; si, a més, per causa de la Covid-19, cal introduir en certs sectors o empreses mesures de *distanciament social*, aleshores caldrà, segurament, reorganitzar la manera de treballar, fent que la presència física deixi de ser el principal element definidor del lloc de treball.

Cap d'aquests canvis és dolent -al contrari- i tots dos són possibles. És encoratjador l'augment de l'anomenat *teletreball* que hem vist aquestes últimes setmanes, en molts casos a satisfacció de treballadors i empresaris. Però això ha estat una resposta puntual, i el que cal és una resposta molt més profunda i estructurada que redefineixi com organitzem el treball, ja que això, de retruc, servirà per redefinir com organitzem altres àmbits, com l'oci o la mobilitat. En definitiva, el que cal és plantejar un canvi profund -radical?- en l'ús que com a societat fem del temps i de l'espai, i

això suposarà també una alteració important -a millor- de l'ús que fem d'altres recursos, especialment dels naturals.

Aquests canvis no tindran lloc per sí sols, o al menys no al ritme que seria desitjable que es produïssin. Per això cal una estratègia ben estructurada, com a mínim a nivell d'Espanya, per tal d'activar els nombrosos i diversos instruments disponibles en l'àmbit de les polítiques públiques: des de donar incentius a les empreses per tal que esglaonin la jornada laboral (al llarg del dia, de la setmana i de l'any) i facilitin el *teletreball*, fins aplicar polítiques agressives de preus al transport públic que ajudin de veritat a *aplanar* la demanda, passant, per suposat, per una modulació intel·ligent de la política de vacances a la pròpia administració o a les escoles i universitats...

“En definitiva, el que cal és plantejar
un canvi profund -radical?- en l'ús
que com a societat fem
del temps i de l'espai.”

I cal no oblidar que la tecnologia ha de ser un gran facilitador d'aquesta transformació. Disposem ja avui -i encara més en el futur- de la capacitat per bastir sistemes que s'adaptin de forma pràcticament individualitzada a la demanda, facilitant així *l'aplanament de la corba*, que modulin l'oferta en temps real i que siguin resilients (ara se'n diuen *antifràgils*, un concepte més ampli) a possibles distorsions per causes sanitàries, mediambientals, de seguretat, etc.

Estem parlant, en últim terme, de propiciar canvis molt importants a la nostra societat, i això mai és senzill ni immediat. Fer-ho de forma mínimament coordinada i amb consens pot ajudar, sens dubte, a què el canvi sigui més ràpid, més efectiu i millor per a tothom. Ara que s'està parlant tant de grans pactes entre tots els agents socials, no hauria de ser aquest un dels punts importants de l'agenda?